

Lstivé přematy takového zástupce nelze přičítati na vrub oklamaneho zákazníka, nýbrž jdou na vrub příjemce objednávky, těžícího z jeho přehmatů (rozh. č. 4815, 11430 Sb. n. s.).

I kdyby byl správný žalobkynin názor, že na straně žalovaných šlo o pohnutku (§ 901 obč. zák.), byla by i tato pohnutka rozhodující nejen pro uzavření obchodu, nýbrž i pro vůli žalovaných, vzbuzena lstí se strany žalobkynina zástupce u žalovaných a měla by proto vliv na platnost právního jednání s hlediska § 870 obč. zák.

Právních důsledků lstivého K-ova jednání nemůže se žalobkyně zprostiti pouze tím, že její zástupce K. byl třetí osobou s hlediska § 875 obč. zák., poněvadž takovouto třetí osobou je pouze osoba nezúčastněná na právním jednání, a nikoli ta, jejíž pomocí byla smlouva uzavřena (rozh. č. 6248 Sb. n. s.).

Čís. 16922.

K individuálním právům společníků společnosti s ručením omezeným ve smyslu § 50, odst. 4, zák. č. 58/1906 ř. z., jichž zkrácení může býti usneseno pouze za souhlasu všech společníků zkrácením postižených, patří též právo předkupní vyhrazené všem společníkům k podílům ostatních společníků.

(Rozh. ze dne 11. května 1938, Rv I 1247/37.)

Společenská smlouva žalované společnosti s ručením omezeným, sepsaná dne 19. srpna 1919 a zapsaná do obchodního rejstříku, má v § 14 tato ustanovení: »Wenn ein Gesellschafter seinen Geschäftsanteil oder einen Teil davon, sei es an eine der Gessellschaft bereits als Gesellschafter angehörende Person oder eine dritte Person verkaufen will, so hat er dies mittels rekommandierten Briefes der Gesellschaft anzuzeigen und gleichzeitig die Verkaufsbedingungen vollinhaltlich bekannt zu geben. Die Geschäftsführer haben sodann sämtliche Gesellschafter mittels rekommandierten Briefes von der Veräusserungsabsicht zu verständigen. Innerhalb eines Monates nach Empfang dieser Verständigung steht es jedem Gesellschafter frei, mittels rekommandierten Briefes an die Gessellschaft zu erklären, dass er den zur Veräusserung gelangenden Geschäftsanteil bezw. einen Teil eines Geschäftsanteiles unter den angegebenen Bedingungen selbst zu übernehmen bereit sei. Macht von diesem Einlösungsrechte nur ein Gesellschafter Gebrauch, so erwirbt er den zu veräussernden Anteil, bezw. Teil des Anteiles allein, machen mehrere Gesellschafter von dem Einlösungsrechte Gebrauch, so fällt ihnen der zur Veräusserung gelangende Anteil oder Teil nach dem Verhältnisse ihrer eigenen bisherigen Geschäftsanteile zu. Doch ist hiebei zu beachten, dass der Betrag jedes Geschäftsanteiles stets durch 1000, schreibe Eintaused teilbar bleibt. Ein sonach unteilbarer Rest fällt

unter mehreren Bewerbten demjenigen zu, der unter ihnen bisher den kleinsten Geschäftsanteil hat. Bei gleichen Bedingungen entscheidet des Los. Die Geschäftsführer haben den Veräußerungslustigen sodann mittels rekommandierten Briefes zu verständigen, wer von den Gesellschaftern als Käufer eintritt. Wenn aber keiner der bisherigen Gesellschafter von seinem Verkaufsrechte rechtzeitig Gebrauch macht, ist der verkaufslustige Gesellschafter berechtigt, seinen Geschäftsanteil jedoch nur an die den Gesellschaftern bekanntgegebene Person und zu den den Gesellschaftern bekanntgegebenen Bedingungen zu verkaufen.» Dále ustanovuje § 31 uvedené společenské smlouvy: »Das Kündigungsrecht steht jedem Gesellschafter zu. Die Kündigung muss mindestens eine halbjährige sein und darf nur mittels rekommandierten Briefes an die Gesellschaft und zum Ablaufe eines jeden Geschäftsjahres geschehen. Wenn eine solche Aufkündigung erfolgt, hat die Gessellschaft davon mittels rekommandierten Schreibens alle übrigen Gesellschafter, die nicht gekündigt haben, zu verständigen. Diesen steht es frei, binnen einem Monate nach Erhalt dieser Verständigung durch einen an die Gesellschaft zu richtenden rekommandierten Brief zu erklären, dass sie den Anteil aller, oder bestimmt zu bezeichnender einzelner kündigender Gesellschafter übernehmen wollen. Im übrigen gelten die Bestimmungen des § 14 sinngemäss.« Dne 5. března 1936 se valná hromada žalované společnosti $\frac{3}{4}$ většinou hlasů usnesla proti hlasu žalobkyně, která byla společnicí uvedené společnosti, na změně § 14 společenské smlouvy tak, že předkupní právo a s ním spojené podmínky mají odpadnouti a že § 14 společenské smlouvy na místě dosavadního doslovu má napříště zníti: »Die Geschäftsanteile sind übertragbar und vererblich«, a na vynechání slov v § 31 »im übrigen gelten die Bestimmungen des § 14 sinngemäss«. Tvrdíc, že uvedená usnesení o změně smlouvy společenské jsou v rozporu s §§ výše dotčenými, že k změně těchto paragrafů společenské smlouvy nestačila $\frac{3}{4}$ většina hlasů, ježto předkupní právo podle §§ 14 a 31 společenské smlouvy, týkající se podílů ostatních společníků, jsou individuální práva společníků ve smyslu § 50, odst. 4, zák. č. 58/1906 ř. z. a že ono usnesení znamená zkrácení těchto práv vyhrazených jednotlivým společníkům, takže změna mohla býtí platně usnesena pouze za souhlasu všech tímto zkrácením postižených, tedy všech společníků, domáhá se žalobkyně na žalované společnosti prohlášení usnesení o uvedených změnách za zmatečné. Soud prvního stolu zamítl žalobu. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Zákon č. 58/1906 ř. z. stanoví v § 50 zvláštní úpravu hlasovacího práva při změně společenské smlouvy podle důležitosti předmětu změny. Jde tu o výjimku z všeobecného předpisu § 39, odst. 1, uved. zák.,

podle něhož se společníci usnášejí prostou většinou odevzdaných hlasů, pokud zákon nebo smlouva společenská nic jiného nepředpisuje.

Podle § 50, odst. 1, uved. zák. mohou změny společenské smlouvy býti usnesení tříčtvrtinovou většinou odevzdaných hlasů, při čemž pro změnu mohou býti smlouvou společenskou stanoveny další náležitosti.

Jestliže však jde o změnu předmětu uvedeného ve smlouvě a není v ní něco jiného stanoveno, je potřebí jednomyšlného usnesení (§ 50, odst. 3, uved. zák.), kdežto jde-li o případy uvedené v odstavcích 4 a 5 tohoto paragrafu, to jest o rozmnožení plnění uložených smlouvou společníkům nebo o zkrácení práv vyhrazených jednotlivým společníkům smlouvou, nebo o usnesení, jimiž se pojmají do společenské smlouvy ustanovení o míře, v jaké se mají konati vplaty na kmenové vklady, nebo mění-li se o tom ustanovení o tom obsažená ve smlouvě, může se usnesení státi jen za souhlasu všech společníků tím postižených.

Předpisy § 50, odst. 4, uved. zák. je sledován účel ochrany individuality společníků tam, kde by více závazků nebo méně práv měli dle změněné smlouvy, než jim dle původní smlouvy příslušelo, a proto se vyžaduje souhlas postižených společníků k usnesení jako zvláštní kvalifikace k takovému usnesení.

V souzeném případě běží o otázku, zda v § 14 původní smlouvy společenské vyhrazená práva společníkům v příčině předkupního práva k podílům ostatních společníků, jak jsou shora uvedena, a s tím související poslední věta § 31 tamže uvedená, patří mezi ona určitá práva, jež jsou jednotlivým společníkům smlouvou propůjčena ve smyslu § 50, odst. 4, uved. zák. nebo ne, a jestliže je tomu tak, jest nutno, aby byl při změně smlouvy v tom směru podán souhlas všech postižených společníků, tudíž i žalobkyně, která nejen souhlasu nedala na valné hromadě dne 16. března 1936 k usnesené změně §§ 14 a 31 poslední věty, dle níž mělo odpadnouti právo předkupní a podmínky s tím související, nýbrž vznesla i odpor.

Podle názoru dovolacího soudu náleží právě uvedené vyhrazené právo předkupní společníkům dle původní společenské smlouvy do oboru práv uvedených v § 50, odst. 4, uved. zák., jež jsou zvláštní, individuální práva společníků a jsou protějškem tak zvaných vespolečných práv, vykonávaných pospolitým postupem společníků.

Nelze míti pochybností o tom, že touto výhradou předkupního práva společníkům mělo býti zabráněno tomu, aby do společnosti bez svolení zbylých společníků nebo některého z nich vnikl živel cizí, a mělo tedy pro budoucnost při nabídce uvolněného podílu býti umožněno, aby buď všichni zbylí společníci nebo některý z nich mohl podíl ten na sebe převést úplně nebo poměrně. Tím měla býti zabezpečena stabilita původních společníků, což má nemalý význam pro prosperitu podniku.

Nezáleží na tom, že ono právo patří všem společníkům a ne pouze některým z nich, poněvadž zákon v § 50, odst. 4, řeč. zák. ani neroz-

lišuje po té stránce. Běží tu o zvláštní postavení jednotlivých společníků ve vztahu k společnosti, a vyhrazené právo předkupní může proto beze všeho příslušet každému z nich.

Výklad, jaký se snaží dáti dovolatelka slovu »jednotlivým« (einzeln), neodpovídá souvislosti zákona ani důvodu a účelu ustanovení původní smlouvy, a jest schváliti výklad, jaký mu dal odvolací soud, kterýžto výklad má oporu nejen v nauce uvedené v napadeném rozsudku, ale i v zásadě vyslovené v rozhodnutí č. 8852 Sb. n. s., a dovolací soud nemá příčiny, aby se od té zásady odchýlil.

Nemůže býti pochybnosti o tom, že by byla žalobkyně přijatou změnou společenské smlouvy v §§ 14 a 31 zkrácena ve svých právech co do výkonu předkupního práva, a právem odporovala tomuto usnesení valné hromady.

Poněvadž pak její souhlas jako společnice postižené oním usnesením je materiální podmínkou platnosti a účinnosti učiněného usnesení o změně uvedených ustanovení a bez něho není ono usnesení zákonné a právně účinné a poněvadž byly splněny i ostatní náležitosti této žaloby dle § 41 uved. zák., právem odvolací soud vyhověl žalobě.

Čís. 16923.

Lékařenský podnik je předmětem pozůstalostního řízení.

Toho, komu byla svěřena správa společného podniku, jest pokládati za zmocněnce spoluvlastníků. Nárok spoluvlastníků lékárny na podíl na zisku.

(Rozh. ze dne 11. května 1938, Rv I 1319/37.)

Manželé Mg. Ph. Hynek Ch. a Augusta Ch. nabyli kupní smlouvou ze dne 5. října 1905 společně lékárny »Z.« v T.-Š. a byli každý polovíci vlastníky lékárnického podniku. Koncesionářem byl Ph. Mg. Hynek Ch. Dne 18. února 1926 Ph. Mg. Hynek Ch. zemřel a zůstavil po sobě vdovu Augustu Ch. a čtyři děti, mezi nimi žalobce a žalovanou. Poslední vůlí ze dne 21. března 1924 ustanovil svou vdovu universální dědičkou a odkázal žalobkyni polovici uvedené lékárny jemu patřící. Poživací právo k lékárně propůjčil na doživotí vdově Augustě Ch. Pravoplatnou odevzdací listinou ze dne 6. prosince 1928, D XII 79/26, byla žalobkyni odevzdána polovice oné lékárny se zařízením, skladem zboží a pohledávkami. Po smrti Ph. Mg. Hynka Ch. byla lékárna nadále provozována na základě staré koncese (§ 15 zák. č. 1/1907 ř. z.). Dne 1. března 1929 zemřela i Augusta Ch. se zanecháním posledního pořízení ze dne 2. února 1929, ustanovivši jediným dědicem svého jmění žalovaného, a pravoplatnou odevzdací listinou, D II 167/29, byla žalovanému odevzdána polovice lékárny »Z.« patřivší Augustě Ch., když se žalobkyně vzdala dědictví. Od vánoc 1925 pracovaly obě strany roze-